

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Alkalmazott irodalomszociológia

Egyetemi tanév: 2026-2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar Irodalomtudományi Intézet
1.4. Szakterület	nyelv- és irodalomtudomány
1.5. Képzési szint	mesteri képzés
1.6. Tanulmányi program/ Képesítés	magyar nyelv és irodalom
1.7. Képzési forma	nappali képzés

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Alkalmazott irodalomszociológia	A tantárgy kódja	LMM 2116
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	dr. T. Szabó Levente egyetemi tanár		
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Zabán Márta egyetemi adjunktus		
2.4. Tanulmányi év	2	2.5. Félév	1
2.6. Értékelés módja	vizsga		
2.7. Tantárgy rendszere	kötelező	2.8. Tantárgy típusa	Szaktárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2. előadás	2	3.3. szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összórászám	56	melyből: 3.5. előadás	28	3.6. szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása (ET)					45
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					45
Szemináriumok/ laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása (nagyobb vagy egyenlő a tantárgy naptárában az ellenőrzési feladatokra előírt összórászámával)					30
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					10
Vizsgák					2
Más tevékenységek					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászama					132
3.8. A félév összórászama					196
3.9. Kreditszám					8

4. Előfeltételek (ha vannak)

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

4.1. tantervi	nem
4.2. kompetenciabeli	nem

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	előadóterem, vetítő, internet-hozzáférés, laptop, hangszórók, tudományos adatbázisok, könyvtári hozzáférés alapvető klasszikus magyar irodalmi kézikönyvekhez, forráskiadásokhoz, szakmai kiadványokhoz és folyóiratokhoz a hallgatók számára
5.2. A szeminárium/ labor lebonyolításának feltételei	I. fentebb

6.1. A tanulmányi program elvégzése során elsajátított kompetenciák

Szakmai kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CP2	Alkalmazza a kulturális és művészeti kifejezésformák sokféleségét
CP22	Naprakészen tartja szakmai ismereteit
CP3	Alkalmazza a társadalom- és bölcsészettudományok területén szerzett ismereteit
Transzverzális kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CT1	Alkalmazza a tudományos módszereket
CT3	Információforrásokat használ.

6.2. A tanulmányi programra jellemző kimeneti követelmények

A tantárgy által megcélzott kimeneti követelmények		
Kompetencia kódja	Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)	Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
CP1	A hallgató felismeri, megérti, leírja, magyarázza, összefoglalja és szintetizálja a nyelvtudományi (hangtan, szókészlettan, alaktan, mondattan), irodalomtudományi, irodalomelméleti, kultúr- és civilizációtörténeti, valamint fordítástudományi ismereteket.	A hallgató a megszerzett ismeretek alapján szövegeket értelmez, illetve leíró, érvelő vagy kritikai elemzéseket dolgoz ki. A hallgató összefüggéseket teremt a tanult diszciplínák között, hogy kialakítsa a szakterület integrált modelljét. A hallgató nyomon követi a szakterület tudományos és technológiai fejlődését.
CP2	A hallgató leírja az általános nyelvészet és irodalomelmélet alapvető fogalmait, és alkalmazza azokat a magyar nyelvre és irodalomra.	A hallgató alkalmazza a természetes nyelvek és az irodalom tanulmányozására jellemző módszertani és elméleti modelleket.

7. Tárgy-specifikus kimeneti követelmények

Ismeret és megértés
1. A hallgató általános jártasságot szerez a társadalomtudományos szemléletű irodalomtudományi gondolkodás legfontosabb kortárs módszertani megoldásairól
2. A hallgató képes alkalmazni mindezt a kulturális élet változatos helyzeteiben és komplex szövegelemzésekben
Specifikus tudományos készségek
1. A hallgató képes összefüggően látni az irodalom- és művészetszociológia alapvető kérdéseit és módszertani megoldásait
2. A hallgató ismeri és használja a gyakorlatban is az irodalom- és művészetszociológia módszereit, legfontosabb hazai és nemzetközi kiadványait

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Az alkalmazott irodalomtudomány és gyakorlati lehetőségei	problémacentrikus kérdésfelvetés	
2. Kulturális közpolitikák a mindennapokban	problémacentrikus kérdésfelvetés	
3. A szerzői és művészi jog mint kulturális közpolitika	problémacentrikus kérdésfelvetés	
4-5. Változó médiumok – eltérő irodalom- és művészetszociológiai kérdések	problémacentrikus kérdésfelvetés	
6. Szociológiai jellegű múzeumi gondolkodás és a megőrzés új kulturális irodalom- és művészetszociológiai nézőpontból	problémacentrikus kérdésfelvetés	
7. A kulturális turizmus és a kulturális örökség irodalomszociológiai nézőpontból	problémacentrikus kérdésfelvetés	
8. Foglalkozása: író. Az irodalmi piac történeti és jelenkori vizsgálatai a szerzői jogtól az irodalmi feketepiac kutatásáig		
9. Milyen az író és a művész, ha csoportban van? Az irodalmi és művészeti csoportok szociológiája		
10-11. Irodalmi alfabetizációs kutatások és gyakorlati alkalmazásuk		
12. Az irodalmi eszmétörténet szociológiai nézőpontból		

13-14. Az irodalmi és művészeti
nacionalizmus mint
irodalomszociológiai kérdés

I. Kötelező szakirodalmi olvasmányok

Lucien Febvre – Henri-Jean Martin, *A könyv születése. A nyomtatott könyv és története a XV–XVIII. században*, Osiris Kiadó, Bp., 2005, 171-247. (*A könyv földrajza és A könyvkereskedelem* című fejezetek)

Kalla Zsuzsa, *Dolgozószoba mint műalkotás. Jókai Mór relikviái a Petőfi Irodalmi Múzeumban* = Az irodalom emlékezete. Tanulmányok az irodalmi muzeológiáról, szerk. Cséve Anna, Lenkei Júlia, Sulyok Bernadett, Petőfi Irodalmi Múzeum, 2004, 117-139.

Szilágyi Márton, *A költő mint társadalmi jelenség. Csokonai Vitéz Mihály pályafutásának mikrotörténeti dimenziói*, Ráció Kiadó, 2014.

É. G., *Múzeumánia. Egy kulturális élménygyár európai modelljei*, L'Harmattan, Bp., 2016, 11-24., 133-141.

II. Mindenik alábbi olvasmánycsomagból egy olvasmány választandó (szakmai érdeklődés függvényében)

1. olvasmánycsomag:

Labádi Gergely, Zadi, Zádig, Cserei. Tudásformák a magyar regényben 1800 körül, *Filológiai Közlöny* 2012 / 4., 369-395.

Mazsu János, *A dualizmus kori értelmiség társadalmi forrásainak főbb változási tendenciái*, *Történelmi Szemle* 1980/2., 289-308.

Helikon. Irodalomtudományi Szemle 2011/4. (az *Új gazdasági kritika* címet viselő tematikus szám szerkesztője Hites Sándor)

T. Szabó Levente, *Az írói nyugdíj és írói munkanélküliség feltalálása és a modern irodalmár hivatás kimunkálása*, *Irodalomtörténet* 2008/2., 347-376.

2. olvasmánycsomag:

Bodolay Géza: *Irodalmi diáktársaságok 1785-1848*, Akadémiai Kiadó, Bp., 1963.

Bernier, Georges: *Arta și comerțul*, trad. Ileana Șoldea, Meridiane, Bukarest, 1979.

Bourdieu, Pierre, *A művészet szabályai: az irodalmi mező genezise és struktúrája*, BKÜF, Budapest, 2013.

Charle, Christopher, *Intelectualii în Europa secolului al XIX-lea*, trad. Tudor Vlădescu, Institutul European, 2002.

Csáky Móric, *Az operett ideológiája és a bécsi modernség. Kultúrtörténeti tanulmány az osztrák identitásról*, Európa Könyvkiadó, Budapest, 1999.

Chartier, Roger, *Lecturi și cititori în Franța Vechiului Regim*, Ed. Meridiane, București, 1997.

Elias, Norbert, *Mozart. Egy zseni szociológiája*. Európa, Bp., 2000.

Febvre, Lucien – Martin, Henri-Jean, *A könyv születése. A nyomtatott könyv és története a XV-XVIII. században*, Osiris, Bp., 2005.

Granasztói Olga, *Francia könyvek magyar olvasói. A tiltott irodalom fogadtatása Magyarországon 1770-1810*, OSZK-Universitas, Bp., 2009.

Hauser, Arnold, *A modern művészet és irodalom eredete. A manierizmus fejlődése a reneszánsz válsága óta*, ford. Görög Livia, Gondolat, 1980.

Hauser, Arnold, *A művészet szociológiája*, frd. Görög Livia, Gondolat, 1982.

Hites Sándor, „*még dadogtak, mikor ő megszólalt*”: Jósika Miklós és a történelmi regény, Bp., Universitas, 2007.

Kerényi Ferenc, *Pest vármegye irodalmi élete (1790-1867)*, Budapest, 2002.

Knapp Éva: *Irodalmi emblematika Magyarországon a XVI–XVIII. században*, Universitas, Bp., 2003.

Labádi Gergely, *A Magyar episztola a felvilágosodás korában. Műfaj- és médiatörténeti értelmezés*, L'Harmattan, 2008. (Ligatura 4.)

Jacques Le Goff, *Az értelmiség a középkorban*, Magvető, Bp., 1979.

Reinhart Koselleck, *Conceptele și istoriile lor. Semantica și pragmatica limbajului social-politic*, trad. Gabriel H. Decuble și Mari Oruz, Ed. Art, 2009.

Lazăr Marius, *Paradoxuri ale modernizării. Elemente pentru o sociologie a elitelor culturale românești*, Limes, Cluj, 2002.

Kovács I. Gábor, *Kis magyar kalendáriumtörténet. A magyar kalendáriumok történeti és művelődésszociológiai vizsgálata*, Akadémiai, Bp., 1989.

Szajbély Mihály, *Intermediális randevúk a 19. században. Arany, Kemény, Jókai & Co*, Pannónia Könyvek, Pécs, é. n.

Szilágyi Márton, *Liszniai Kálmán. Egy 19. századi írói életpálya társadalomtörténeti tanulságai*, Argumentum, Budapest, 2001.

3. olvasmánycsomag:

Altick, Richard D., *The English Common Reader. A Social History of the Mass Reading Public, 1800-1900*. Ohio State University Press, 1998 (1957).

Bourdieu, Pierre, *Les règles de l'art : genèse et structure du champ littéraire*, Seuil, 1992.

St Clair, William, *The Reading Nation in the Romantic Period*, Cambridge: Cambridge U. P., 2004.

Darnton, Robert, *The Business of Enlightenment. A Publishing History of the Encyclopédie 1775-1800*, Harvard university Press, 1979,

Dörner, Andreas - Vogt, Ludgera (Hg.), *Literatursoziologie: Eine Einführung in zentrale Positionen- von Marx bis Bourdieu, von der Systemtheorie bis zu den British Cultural Studies*, Verlag für Sozialwissenschaften, 2013.

Dörner, Andreas, *Literatursoziologie: Literatur, Gesellschaft, politische Kultur*, 1999.

Forster, Leonard, *The Poet's Tongues: Multilingualism in Literature*, Cambridge University Press, 1970.

Gelbart, Matthew, *The Invention of „Folk Music” and „Art Music”. Emerging Categories from Ossian to Wagner*, Cambridge U.P., 2007.

Kittler, Friedrich A., *Gramophone, Film, Typewriter*, Stanford U.P., 1999.

Lamping, Dieter: *Die Idee der Weltliteratur. Ein Konzept Goethes und seine Karriere*. Alfred Kröner Verlag, Stuttgart, 2010.

Prendergast, Christopher, *Sainte-Beuve and the Nineteenth-Century Culture Wars*, Oxford U.P., 2007.

Koselleck, Reinhart, *Begriffsgeschichten*, Suhrkamp, 2006.

Lepénies, Wolf, *Saint-Beuve. Auf der Schwelle zur Moderne*. München, 1997.

McCormick, John, *The Victorian Marionette Theatre*, The University of Iowa Press, 2004.

Moretti, Franco, *Atlas of the European Novel 1800-1900*, Verso, London-New York, 1998.

Pabst, Stephan, *Anonymität und Autorschaft: Zur Literatur- und Rechtsgeschichte der Namenlosigkeit*, Walter de Gruyter, 2011.

Parinét, Élisabeth, *Une histoire de l'édition à l'époque contemporaine (XIXe-Xxe siècle)*, Éditions du Seuil, 2004.

Sayre, Robert, *La sociologie de la littérature. Histoire, problématique, synthèse critique*, L'Harmattan, Paris, 2011.

Sberlati, Francesco, *Filologia e identità. Una tradizione per l'Italia unita (1840-1940)*, Sellerio, Palermo, 2011.

Tanner, Jeremy (ed.), *The Sociology of Art. A Reader*, Routledge, London-New York, 2003.

Waller, Philip, *Writers, Readers and Reputations. Literary Life in Britain 1870-1918*, Oxford University Press, 2006.

8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Alkalmazott irodalomtudomány: tér és irodalom összefüggései az irodalmi turizmusban	összehasonlító irodalomtudományi jellegű olvasási stratégiák kialakítása	
2. Mire jó a cultural policy és hogyan készítsünk kulturális politikai dokumentumokat? A kulturális fővárosok megtervezésének kortárs tapasztalata és a „kulturális ipar” Takáts József: Európa magyar kulturális fővárosa. Budapest vagy Pécs?, ÉS 2004 (48. évf.), 14. sz., 17.		
3. Kulturális kalózkod. A szerzői jog kortárs és történeti problémái irodalom- és művészetszociológiai perspektívából T. Szabó Levente: „A modern magyar szerzőség feltalálása és ideológiái: a szerzői jog első magyar törvényéről, Helikon 2011, 4. sz., 570-591.		
4-5. A színházi élet szociológiájának kérdései Kerényi Ferenc, A régi magyar színésznők névhasználatáról = Uő., Színek, terek, emberek. Irodalom és színház a 18-19. században, Ráció, Budapest, 2010, 139-144.		
6. Az irodalmi és művészeti muzeológia a szociológiai alapozású múzeumelméletek felől (Virtuális múzeumlátogatás a MOMA egyik kiállításában) Ébli Gábor, Kortársunk-e a modern művészet? Jelenkori művészettörténet a tengerentúl múzeumaiban = Uő., Hogyan alapítsunk múzeumot? Tanulmányok a művészet nemzetközi intézményrendszeréről, Vince Kiadó, Budapest, 2011, 51-66.		

7. A kulturális iparágak és a kulturális örökség		
8-9. Az irodalmi értelmiség történeti szociológiai értelmezési lehetőségei Balázs Eszter, Az intellektualitás vezérei. Viták az irodalmi autonómiáról a Nyugatban és a Nyugatról (1908-1914), Napvilág Kiadó, Budapest, 2009, 139-196.		
10-11. Alfabetizációs kutatások - Richard H. Rouse- Mary A. Rouse, A könyvkereskedelem a párizsi egyetemen a XIII. század második és a XIV. század első felében = A könyves kultúra. XIV-XVII. század. I. Válogatás az angolszász szakirodalomból, vál. és jegyzetek Monok István és Szabó Enéh, Scriptum, Szeged, 1992, 11-57. - a PISA-felmérés magyar és román dokumentációja (elérhető a tantárgy honlapjáról az oktató által adott kóddal)		
12. Az irodalmi eszmetörténet lehetőségei Takáts József, Eszmék, beszédmodok vagy szövegek. Előadás a politikai eszmetörténet-írás módszertanáról = T. J., A megfelelő ötvözet. Politikai eszmetörténeti tanulmányok, Osiris, Bp., 2014, 9-28.		
13-14. A nemzetépítés és az irodalmi nacionalizmus mint irodalomszociológiai probléma Leerssen, Joep, "Viral Nationalism: Romantic intellectuals on the move in 19th-century Europe". <i>Nations and Nationalism</i> 17/2, 2010, 257-71.		

10. SDG-ikonok (Fenntartható fejlődési célok)

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

	A fenntartható fejlődés általános ikonja			

Kitöltés időpontja:
2026. április 8.

Előadás felelőse:
dr. T. Szabó Levente

Szeminárium felelőse:
dr. Zabán Márta

Intézetigazgató:

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

BERSZAN ISTVAN
2026.04.24 09:31
Aprob acest document

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása